48136 | B

SPECIMEN INAUGURALE
DE
SCORBUTO,

QUOD,
Venia Experient. Ordinis Medicor.
In Reg. Acad. Upſalienſi,
SUB MODERAMINE
Illuſtriſſimi Viri

D:NI DOCT. CAROLI
à LINNÉ,

S. R. M. ARCHIATR. EQ. AUR. DE STELLA POL. MED. ET BOTAN. PROF. R. O. ACAD. PARIS. PETROPOL. IMPER. N. C. HOLM. UPS. LOND. ANGL. FLOR. BEROL. MONSP. TOLOS. BERN. EDINB. ROTER. NIDROS. CELL. PHILADELPH. ZELAND. MEMBRI. ET FACULT. EDINB. ASS.

Pro ſummis in Medicina honoribus
rite capeſſendis
Publico examini ſubmitit
Auctor
ERNESTUS D. SALOMON,
Ad Cohortem Prætoriam Pedeſtrem Chirurgus primarius.
D. 22 Novembr. MDCCLXXV,
Horis ante & poſt meridiem conſuetis.

UPSALIÆ,
Apud JOH. EDMAN, Regiæ Acad. Typogr.

349764

D. D.

§. I.

Morborum vix ullus tot hominum clades edidit, tantumque inter Medentes diſſenſum introduxit, quam qui *Scorbuti* nomine jam ubique notus eſt. Dirum enim hoc malum totas ſæpe regiones, urbes, exercitus, naves, miſerandum in modum adflixit, Medentumque ſæpius, haud aliter ac ipſa peſtis, eluſit curam. *Hippocrati a*) vel ἐιλεος ἁιματιτης, vel pasſim *b*) Lien magnus (σπλην μεγας) dictus fuit, quemadmodum ſe eruiſſe putant Scriptores Medici. Nec *Plinio* ignotus fuit, quatenus caſtrenſem morbum, exercitum Romanum Cæſaris Germanici admodum male habuiſſe docet, qui ϛομακακη vel σκελοτυρβη Medicis dicitur c). Strabonem & ceteros Medicos, qui *Hippocratem* auctorem preſſo pede ſecuti ſunt, ut reticeam. Quamquam vero ex relictis deſcriptionibus Scorbuti ſymptomata quædam generalia, quæ antiquitatis ſuſpicionem dederunt, depromi poſſint: ob inſufficientes tamen notas, easque aliis morbis plurimis communes, novum hunc morbum & ante Secul. XVI vix auditum pronunciare non dubitarunt ſcriptores neoterici, *Foreſtus*, *Citeſius*; noviſſime *Freindius* & *Sauvages*. Veriſimile videtur Scorbutum ab antiquiſſimis temporibus, æque ac nunc, humano generi fuiſſe infeſtum: ſed cum in regionibus calidis mitior ſit, & noſtra vivendi ratio a proavorum maxime diſcrepet, atque ars navigandi ad ſummum, quo nunc eſt, faſtigium provecta non fuerit, *d*) gravio-

a) Lib. de Int. Affect. Edit. Fœſii p. 557.
b) Porrheticor. Lib. 2. p. III. Lib. de affect. p. 521. Lib. de Aëre, Aquis & Locis p. 282. & pasſim.
c) Hiſtor. Natur. Lib. 25. Cap. 1. edit. Dalecampii.
d) In nave Cl. *Vaſco de Gama*, qui A:o 1497 omnium primus

ra hujus morbi Symptomata medentibus ſorte ſeſe non obtulerunt. Huc accedit Medicina priſcorum, in incunabulis quaſi, cum infirmitate ſua luctans, ad adcuratas Morborum deſcriptiones, noſtro ævo profuturas, minime apta. Id vero indubium eſt, quod nomen *Scorbuti* jam uſitatum, a Belgis mutuo ſit ſumtum, apud quos *Schaarbock*, *ſcborbuyk*, *ſcborbeck* vel tormina ventris, vel malum denotare putatur, quod præcipue os torquet, adeoque cum *Plinii* ſtomacace appſime convenire videatur.

§ II.

Quemadmodum regiones variæ ſuis præcipue infeſtantur morbis, in aliis aut levioribus aut plane ignotis: ita Scorbutum ſub frigidiore Iove, proprium domicilium habere, vulgo creditur. Opinioni forte anſam dedit Scorbuticorum in Terris Septentrionalibus ſubinde obſervata multitudo, vel morbi, accedente frigore, inſigniter aucta vehementia. Scorbutum vero non Endemicum eſſe demonſtrant Obſervatorum ſcripta. Etenim ſi frigus ad Scorbutum excitandum maxime conferret, incolæ regionum, quæ Polis propiores ſunt, morbo quoque gravius laborarent, quam qui Zonam temperatam inhabitant. Sic enim Lappones, Islandi, Grœnlandi, Kamtſchadalenſes, Patagones & incolæ Terræ Ignis horrenda

viam ad Indiam orientalem circa Promontorium Bonæ Spei detexit & inſtituit, Scorbutus quoque maritimus primo innotuit, isque adeo malignus, ut ex nautis 160, centum perirent. Nec ſine commiſeratione legi poteſt relatio itineris *James Carrier* ad Newfoundland & Canadam A:o 1535 inſtituti, ubi Scorbutum ut Peſtilentialem morbum graphice depinxit; Malum hoc iis antea inauditum 25 homines jugulavit, reliqui omnes graviter laborantes, Divinam miſericordiam implorarunt & tandem, fortuito caſu, a foliis herbæ cujusdam ſanati fuerunt. Videſis plura apud *Lind* Treatiſe on Scurvy.

renda mali cruciamina vix evitare poſſent, eaque tanto graviora, quo cœlum inclementius apud eos eſt. Navigatorum vero experientia edocemur, Scorbutum ſub Zona torrida æque communem eſſe, dum moderata aëris temperie, pluviis, tranquillo mari & ventorum inopia premuntur. Sic nautas in expeditione claſſica Illuſtr. *Anſon*, prope terram Mexicanam fatalis Scorbutus præcipitavit; *e*) & in *Hungaria*, *Italia*, *Saxonia*, interdum ſæviſſime & epidemice graſſatur, dum frigus aut nullus eſt, aut certe moderatus *f*). Hinc *Cramerus* opinionem eorum damnat, qui terras ad Septentrionem ſitas, huic malo maxime eſſe opportunas exiſtimant, ſi quidem vix durante hieme, ſed imprimis vernali & autumni tempore, Scorbutum ſævire obſervavit *g*). Negari quidem non poteſt, rigidiorem hyemem Scorbuto correptis, vel ſemina quaſi mali occultantibus omnino eſſe perniciofam, eique ingraveſcendi anſam ſubminiſtrare: ſed Scorbutum tamen apud Britannos, Batavos, Svecos Danos, Norvegos, ceteros boreales, Endemium eſſe morbum *Bœrhaavio h*) minime concedimus. Et ſi locis jam nominatis ſporadice & forſitan frequentior, quam ſub calidiori climate, invenitur, id nec unice frigori, ſed tempeſtatum indoli variabili & vivendi hominum rationi, ſeu diætæ, potius eſt tribuendum. In genere vero notandum, tam in noſtris regionibus, quam aliis, malo huic maxime opportunos eſſe eos, qui vitam ſedentariam agunt, vel qui laboribus non occupantur ſudori ciendo adcommodatis, ut Eruditi, artifices nonnulli, Textores, Sartores, Milites & Nautæ incurioſi; nec iis parcit, qui

 febribus

e) Voyage round the World. Part. 3. C. 2.

f) Backſtrom obſerv. circa Scorbutum. In Collect. Diſſert. Med. Haller. Tom. 6.

g) Diſſertio Epiſtolica de Scorbuto.

h) Aphoriſmi de Cognoſc. & curand. morb. §. 1150.

febribus quibuscunque & præſertim intermittentibus laborarunt. Tabaci fumatores, & imprimis eos, quos antea Scorbutus male habuit, haud raro incurrit, ut ex obſervationibus *Crameri*, *Anſon*, *Rouppii i*) conſtat. Contagio quidem non magis ad alios tranſit Scorbutus, quam reliqui morbi epidemici; interim a tetro odore, quem ſpargunt miſeri afflicti, & aëre halitu eorum inquinato maxime vexantur ii, quorum inter ægrotos continuè verſari dira cogit neceſſitas; & quamquam a corrupto aëre Scorbuti ſymptomata non contrahunt ſani ac vegeti, humores tamen eorum ad putredinem ita disponit omnis aer mephiticus, ut ad plurima alia mala, febres præſertim putridas fiant procliviores. Scorbutum nihilominus ſæpius epidemice graſſantem obſervarunt Medici; *k*) & in expeditionibus claſſicis epidemice ſemper fere noxam inferre ſolet.

§ III.

Ad morbum hunc vere Prothei-formem dignoſcendum requiritur, ut Symptomata, quibus ſæpiſſime ſtipari ſolet, eo ordine recenſeamus, quo invadere ea homines utplurimum obſervatum eſt: ad ſigna dein confirmati mali, vel ad ſummum gradum provecti, transeamus, Sed inter initia notandum, non omnia ſigna apud omnes ſemper adeſſe, ſed inſigniter, pro diverſa ſubjecti vel causarum ratione variare *l*).

I:m.Stadium: Adgrediens autem Scorbutus hominem pigrum ſeu ad motum ſegnem & puſillanimum reddit; æger ſomnum quærens, labores & ſanorum conſortium ſtudio vitat. Facies ei pallida eſt vel ſubflava, carunculæ oculorum nec non oris labra rubrum ſuum colorem in virideſcentem

---

i) Liber de Morbis navigantium,

k) Brabandiæ A:o 1556, Belgiæ 1562, Hungariæ 1720, Pariſiis 1699 Saxoniæ, in obſidione, a Svecis inſtituta, urbis Thorn. &c.

l) Non piget heic Illuſtr. *Anſonii* teſtimonium adferre. Scorbuti

tem transmutant. His vero tantum abeſt, ut facies emarceſcat, ut potius tumidula & præſertim palpebræ inferiores, poſt ſomnum, matutino tempore, obſerventur. Admodum difficile ſpiritum trahit. Mox genua rigent, ad minimum motum debilia; & ne quid ei moleſti deſit, gingivarum tumor, ſenſim increſcens, manducationem impedit. Increſcente paululum morbo, dentes elevantur & vacillant; & tumefactæ jam gingivæ, ſpongiarum inſtar increſcunt, lividum colorem induunt, cruentantur; putreſcunt, ſimulque cum anima tetrum odorem ſpirant. Hæc communia in Scorbuti initio ſunt; ſi vero febre aut alio morbo laboravit æger, in gingivis prima mali indicia apparent; ſic etiam, ſi a caſu externo, vulnus, fracturam vel contuſionem perpeſſus eſt, infirmum primo membrum corripitur. Poſtea cutis, quæ ſemper ſicca & lævigata ſentitur, maculis conſpurcatur mox rubris, dein lividis vel tandem nigricantibus, in ſuras & feminia maxime conſpicuis & ad variam magnitudinem increſcentibus. Haud raro etiam his locis cuticula in ſquamas abit & diſcedit. Sed jam recenſitis longe difficilior eſt dolor, qui ſemper Scorbutum comitari ſolet, & modo Dorſum, modo Tibias, vel etiam Pectoris aliquam partem cum anhelatione & tuſſi torquet: fixus interdum, vagus ſæpenumero, nunc oſtocopum, nunc Pleuritidem notham *m*), Rhevmatiſmum, Iſchiadem, vel alium morbum topicum mentitur. Æger adhuc lotium reddit coloratum, ſpumoſum & cito putreſcens, cui pingvis pellicula & coloribus variegata ſupernatat. Sangvis

---

ſymptomata (inquit) inconſtantia pariter ac innumerabilia fere ſunt; progreſſus vero & effectus ſumme anomali; etenim vix duo ægri de iisdem malis querelam habuerunt & ſi qua ſymptomatum conformitas interdum obſervata fuerit, mali invadendi modus & ordo inter omnes Scorbuticos in totum diſcreparunt.

m) *Lind*, p. 158.

Sangvis e vena miſſus, glutinoſus & ſpiſſus videtur. Si cita alvus ſuperaccedat, id quod deſcendit, putridi odoris eſſe ſolet. Ingraveſcente morbo jam graviora pleraque ſunt ſymptomata, ut in præcipiti rem eſſe ſcias. Etenim ad leviſſimum corporis motum in Syncopem delabuntur miſeri, &, quod haud raro accidit, dum e lectulis ſurgentes, libero aëri ſe exponunt, ſubita morte animam reddunt *n*).

II:dum Stadium. Sed iis, quibus tragicam ſcenam ad finem perducere ſors eſt, jugiter accidit, ut dolores ubique vagantes juncturis genuum præcipue figantur; genicula tumeant, ex Muſculis flexoribus ita clauſis, ut tali verſus nates retrahantur. Quorundam crura inſigniter quoque tumeſcunt & ecchymoſi maculantur, vel naturæ quaſi proprio conamine, putridam ejiciendo ſentinam, fœdis ulceribus conſpurcantur. Interdum etiam mirum in modum crura Scorbuticorum, manente figura & doloris ſenſu, lignorum inſtar obdureſcunt *o*) Fracta oſſa & Vulnera ante 50 annos ſanata iterum diſſolvuntur & recrudeſcunt, pariter ac ſi novo caſu eſſent inflicta *p*). Decidunt dentes & gingivæ putreſcentes gangrænam admittunt; ſuperaccedit crebrior ſputatio, malum inſigniter augens *q*). E variis corporis partibus cruor facile fertur, ut e naribus vel exæſis gingivis; ſæpe cum tuſſi exit, vel evomitur vel cum lotio redditur,

---

n) Plurima mortis repentinæ exempla apud auctores paſſim obveniunt: inter omnia memorabile quoddam apud *Lind* p. 163. In Itinere Illuſtr. *Anſon* legitur: haud raro nobis (verba ſunt auctoris) evenit, ut nautæ, qui adhuc officio ſuo aliquomodo fungi, & in ſuperiori navis parte (the deck) ambulare potuerunt, ſubito collapſi animam efflarent. Nautarum ex claſſi noſtra permulti hoc mortis genere perierunt.

o) *Lind.* p. 163. *Rouppe.* p. 153.

p) Memorabilia hujus phænomeni plura exempla ex Ill. *Anſoni* Itinere depromi poſſunt.

q) Ptyaliſmum Scorbuticorum deſcripſit egregius hujus morbi Ob-

ditur; haud raro per excretiones alvinas vel cum, vel etiam ſine ventris tormine; ſed frequentius nihil eſt, quam ſangvinem per putrida crurum ulcera profluere.

Cum vero ad ſummum culmen perventum eſt, ſæpe alii graviſſimi morbi, ut Icterus, Hydrops, Putridæ febres, Dyſenteria & Melancholia, Scorbuto adſociantur; oboritur tum graviſſima Dyspnœa cum reſpiratione laborioſa; & interdum, quod mirum eſt, coſtarum inter ſpirandum crepitus ſingularis non tantum ſentitur, verum etiam auditur *r*); Petechiæ conſpiciuntur; Sudor fœtidus copioſe prorumpit: Sangvis atramenti nigritiem contrahit & brevi in ſerum corruptum diſolvitur; Urina redditur loturæ carnium ſimilis, vel ſangvine mixta; crebra animi deliquia vel minimum motum interdicunt; corporis calor ita minuitur, ut aliquot ante mortem dies omnia membra frigida ſint; quibus tandem miſeriis mors, ultima linea rerum, finem imponit.

Recenſitis ſic Scorbuti ſignis per tria, quæ habet, tempora, haud alienum ſpero, maxime memorabilia, quæ in cadaverum diſſectionibus occurrunt repetere, ut nihil relinquatur, ex quo morbi genium & effectum cognoſcere queant artis tirones. Ab initio igitur notandum, Sangvinem Scorbuticorum ut in ultimo ſtadio, ita etiam in diſſectis mortuis, atramenti inſtar, eſſe nigerrimum. Pulmones lividi plerumque & nigro ſangvine

B oppleti

---

obſervator *Lind* l. c. ſed utrum verum ſymptoma, an ex ſumptis antea Mercurialibus veniat, dubius hæret. Salivæ tamen fluxum in Scorbuto ſæpe ſymptomaticum, interdum criticum eſſe affirmat *Rœper* in diſert. de Salivatione critica in morb. ac. & chron. Vide *Hall. coll. Diſſ. Med. T. 1.* Etiam frequens & ſumme perniciosſum ſymptoma eſſe affirmat *Rouppe* l. c. p. 138 inter eos, qui fumo Tabaci ſorbendo vel herbam maſticando delectantur.

r) *Rouppe* p. 142. & cujus cauſa procul dubio eſt coſtarum a cartilaginibus ſuis ſpontanea ſolutio.

oppleti, & reſecta eorum portiuncula in aquam projecta fundum petit *s*). In pectore & abdomine viſcera, imprimis Cor, Splen & Jecor in inſignem molem aucta, *t*) quoad colorem & conſiſtentiam mutata, indurata vel putredine confecta; nec non in cavo ventris aqua fœtidiſſima & ichoroſa effuſa, invenitur. Apertis cultello genuum articulationibus, fœtidi Ichoris quædam copia proſilit, cujus color ſubviridis, rodendi autem vis tanta eſt, ut, ſimul cum continente capſa, cartilagines & oſſa exedat: & in junioribus ſubjectis epiphyſes ab oſſis media parte ſolutas fuiſſe, haud raro obſervatum eſt. Ceterum muſculoſa caro, quanta quanta eſt, in putridam adeo labem mutata fuit, ut digitis facillime diſrumpi poſſet; unde corpora mortuorum, ne intolerabili viventes odore infeſtentur, ocyſſime humo obtegi vel maris fundo demergi debent.

§. IV.

Cum in antecedentibus ſigna Scorbuti vera & diagnoſtica levi penicillo adumbraverimus, ſequitur jam ut vitium hoc, a cœteris deformibus. quibuscum multa habet communia, paucis verbis diſcernamus, & ſi qua ſpecialis ſit varietas, obiter indicemus. Eſt vero *Scorbutus morbus deformis, decolor, laſſitudine præcipue matutina, ſtomacace & dentibus in alveolis ſuis vacillantibus, conſpicuus t*). Hæc definitio, morbo adprime convenit & unanimi fere Medicorum conſenſu eſt recepta, ſed in Specierum diſtinctione magna auctorum ſemper fuit diſſenſio. Nimirum ex tanta obſervationum farragine ab *Eugaleni* tempore

s) *Rouppe* p. 152, 154.

t) *Pringle* in appendice ad Tract. Diſeaſes of the Army: per novem in Scorbuticis inſtitutas diſſectiones convictus eſt, viſcera inſigniter increſcere, ubi humoribus putridis corpora laborant.

t) Illuſtriſſ. Præſidis Gen. Morb. N:o 223.

tempore in hunc usque diem acervatim collecta, plurima adoptata ſunt ſymptomata, atque pro diacriticis venditata, eaque, ratione cauſſarum occaſionalium, ſæpe ſibi contraria, ut Scorbutum in ſuas ſpecies diſcernere Medici neceſſum duxerint. Sic *Scorbutum* in *hæreditarium* vel *adventitium*; *latentem* vel *manifeſtum*, *mitem* vel *malignum; non contagioſum* vel *contagioſum; acidum* vel *alcaleſcentem*, *calidum* vel *frigidum; terreſtrem vel maritimum;* imo *Anglicanum* vel *Belgicum u*) non rei natura, ſed Medicorum quorundam diſtinxerunt præjudicia. Fictas ejusmodi diſtinctiones refutare, inutile foret, cum pleræque jam in deſvetudinem abierint, & unicuique in Medicina paulum verſato pateat, Species morborum a cauſſis evidentibus unice eſſe conſtituendas: ne tamen quid neglectum videatur, communiſſimas auctorum diſtinctiones breviter examinare lubet. Sic Scorbutum in *terreſtrem* & *maritimum* ſatis inepte diſpeſcitur, cum Symptomata diagnoſtica non ſolum utrobique apprime conveniant, verum etiam ab iisdem oriantur cauſſis, iisdemque debellentur remediis. Scorbutum *calidum* a *frigido* ita disjunctum nonnulli volunt *v*), ut illum cum inflammatione, ſine phlogoſi hunc adeſſe, ſtatuant. Sed verus Scorbutus ſemper fere pulſu proditur accelerato, & ſic in ſubjectis junioribus, floridis, laute viventibus, febri quadam ſtipatur, ut calidus merito dici poſſit; quin etjam

u) Ineptas has diſtinctiones, Williſio debemus, eorumqve numerum adſeclæ ejus auxerunt; ſic *Charleton* Scorbutum dividit in rancidum, ſalino fixum & acidum; *Blancard* in frigidum & calidum; *Gideon Harvæus* Scorbutum Oris, Tibiarum & juncturarum ſeorſim tractavit; ut ceteros taceam ineptias, inſufficientem hujus mali prodentes cognitionem. Fuſiorem harum collectionem exhibet Biblioth. *Lindiana*.

v) Eos inter noviſſime numerari poteſt *Home*, licet diacritica ſigna calidi & frigidi non adjunxerit & in prognoſi & cura unicam quaſi ſpeciem tractaverit- vid *Principia Medicinæ*, Cap. de Scorbuto.

etiam in omnibus ſtadiis, febres huic malo putridæ ac lentæ adjungi ſolent; Scorbutus autem frigidus, major eſt mali Hypochondriaci gradus, ab *Eugaleno* primum cum genuino Scorbuto haud congrue commixtus; quem dein ſectatores ejus ad hunc usque diem cum Scorbuto confundere ſolent *x*). Quid autem de Scorbuto *alcaleſcente* vel *acido* ſit cenſendum, non ratiociniis ſolum, ſed experimentis dilucide explicavit Cl. *Pringle y*) Etenim unicam tantum ſpeciem Scorbuti agnoſcit, nempe ab humorum muriatica putredine, quæ & ab alcalina & acida indole toto cœlo diſcrepat; & rejectæ inſuper opinionis hanc rationem reddit, quod medicamenta antiſcorbutica omnia fere alcalina eſſe putantur, unde Auctores Scorbuti cauſſam forte acidum eſſe crediderunt, quippe quod ab alcalinis remediis potiſſimum ſubjugatur & infringitur. Nos igitur morbum hunc potius ſecundum certa ejus tempora vel ſtadia §. 3. diſcernimus, utpote quæ ratio ad Diagnoſin pariter atque curam rite inſtituendam plurimum valet.

§. V.

Ad cauſas Scorbuti indagandas dum transſcendimus, occaſionales primum enumerare animus eſt, ex quibus proxime Scorbuti cauſſa, tanquam ex fontibus rivulus profluit. Ordine igitur ut progrediamur, Diætam, vel ſex res, ſic dictas, non naturales contemplabimur, atque quomodo errores in his committi, corpora ad Scorbuti labem prædisponere poſſint, diſpiciemus.

1:o *Aër frigidus* humani corporis fluida ad muriaticam diſſolutionem & ſolida ad nimiam rigiditatem disponit *z*). Ubi vero ſimul adjuncta eſt humiditas, quæ, præ-

---

x) *Lind* hanc fallaciam optime detexit p. 48.

y) In appendice Tractatus de morbis caſtrenſibus, ad finem Experimenti 48.

z) Illuſtr. Præſidis Clavis Medicinæ pag. 8.

præcipue poros obturando, excretionem cuticularem impedit, ut ex Sanctorianis obſervationibus conſtat; mirum non eſt, quod non tantum inter Climatum frigidiorum incolas, verum etiam inter nautas in pelago *a*), & milites in caſtris, nec non inter pauperes, qui ex inopia frigent, Scorbutus crudeliter ſæviat *b*). Frigus igitur in genere valida eſt Scorbuti cauſſa procatartica: ſed unice tamen, ſine ceteris cauſſis, poſtea commemorandis, Scorbutum minime excitat, quod Lapponum inprimis experientia docet *c*).

2:o *Ingeſta* particulas corporis, quæ motu diſſipantur, continuo reſarciunt. Sed ut corpus ſanum ſit & vegetum, alimentum quoque congruum eſſe oportet; nam a cibi potusque qualitate, humorum indoles, & ab hac ſanitas maxime pendet. In regionibus, ubi vegetabilibus ſolis, vel carnibus ſimul recentibus vivitur, Scorbutus admo-

a) Sequentia ex *Rouppio* obſervata addere lubet. Tres aſſumi posſunt gradus, inquit, qui ad Scorbutum producendum quam maxime inſerviunt: 1) Quando incipit frigus & Mercurius in Thermometro Farenheit. 20 gr. e loco, quem æſtivis tenuit diebus, deſcendit; quacunque id fiat in regione. 2) Quando Mercurius intra illum incipientis & congelationis gradum ſtat, atque aër humidus eſt. 3) Quando Mercurius infra gradum congelationis notabiliter deſcendit atque ibi hæret. Tribus his gradibus conſvevit graſſari Scorbutus.

b) *Rouppe* aſſerit, ſemper obſervatum eſſe, quod homines a Scorbuto immunes manſerunt, quamdiu hæc evacuatio rite atque libere ſucceſſit, & ſimul ac quacunque de cauſſa, ſaluberrima illa evacuatio impedita vel ſufflaminata fuit, ſtatim in lucem prodiiſſe Scorbuti ſymptomata. Exempla hujus rei præbent naves, quæ quotannis verſus Inſulas S. Euſtachii & Curacao velificant. Etenim ſi quidam inter nautas Scorbuto jam affecti ſint, ut in nave, *Princeſſe Carolina*, vidi, nempe antequam navis ex patria ſit egreſſa, atque ad Tropicum appropinquet, ſenſim evaneſcit morbus; contra, ſi ex Indiis patriam verſus tendunt nautæ frigusque incurrunt, plane contrarius reſultat effectus p. 118.

c) Apud hos enim Scorbutus prorſus eſt ignotus.

dum eſt infrequens; contra, ubi alimenta quæcunque muriatico ſalea corruptione ſervantur malum hoc haud raro homines adfligere ſolet. Muria enim, quam partim ciborum condimentum, ſæpe etiam ad arcendam e carnibus, piſcibus, ceterisque alimentis, putredinem, adhibemus, humorum maſſam inſigniter penetrat, ſangvinis tenacitatem diſſolvit atque gluten ſolidis adhærens abſtergit; & ſi juſto copioſius vel diutius conſumitur, vis ejus abſtergens in corrodentem mutatur. Huc accedit inſignis illa durities, quam alimentis infert muria, & quæ Ventriculi & Inteſtinorum vim eludens, ad ſuccum nutritium corrumpendum & humores depravandos haud parum confert. Hinc in longis per mare itineribus, ubi carnibus & piſcibus ſalitis, caſeo ſalito & putrido, nec non butyro rancido præcipue veſcuntur nautæ Scorbutus ut plurimum ſævitiam ſuam exercet: nec eum effugiunt pauperes noſtrates ſub annonæ caritate, vel alii, per totam fere hyemem, carnibus & halecibus ſale conditis victitantes. Huc etiam vegetabilium eſculentorum penuria merito refertur, quamvis eorum defectum Scorbutus non ſemper & neceſſario ſequatur. Gentes enim haud paucæ e. g. Lappones, Islandi, ceteri, per octo fere menſes quotannis, ſine vegetabilibus, ſani ac ſoſpites vitam degunt, dum alii, quibus magna vegetabilium ſuppetit copia, morbo laborant *d*). Alimenta vero vegetabilia iis non tantum ſalutaria, ſed ſumme quoque neceſſaria eſſe judicamus, qui ſalſamentis vivere coguntur. Nam Diatheſin muriaticam, quæ ab incongrua diæta progignitur, plantarum ſucci optime diluunt

d) Tam defectus Vegetabilium per ſat longum tempus innoxii, quam Scorbuti ad copiam vegetabilium ſævientis, effectus adtulit *Lind* p. 91. Sic etiam Scorbutum, qui jam per longas invaluit moras, ſiſtere non poteſt cibus recens & eupeptus. conf. *Anſon Voyage*.

diluunt, infringunt, & per omnes excretiones, lotii vias præcipue, evacuant *e*).

3:o *Motus* ad ſanitatem conſervandam æque neceſſarius eſt, ac alimenta ad vitam ſuſtentandam. Omnis vero exercitatio humorum circuitum auget, calorem promovet & excretiones omnes, præcipue vero perſpirationem per cutis poros, ſublevat; unde particulæ in ſanguine nidulantes, acres, ſalſæ, aut in putredinem vergentes, foras ejiciuntur. Ejus ope non tantum ventriculus & organa chylopoietica roborantur, verum etiam tonus partibus ſolidis conciliatur. Hinc facile patet, quanta ſit ejus neceſſitas omnibus, iis vero inprimis, qui cibo ſalſo, duro & concoctu difficili vitam ſuſtentare coguntur; aut qui vel minimam latentis Scorbuti ſuſpicionem produnt. Quamdiu enim quotidiana contentione, corpora ad ſudorem usque exercent, tamdiu etiam a Scorbuto ſunt immunes, quemadmodum nautarum, remigum & fabrorum in officinis ferrariis docet experientia *f*): Cum vero vel labores fugiunt otioſi, vel etiam negotiis, quibus corpus fortiter movetur, occupari non poſſunt, ut milites in caſtris vel navibus *g*) ſartores, textores, Aulici, Eruditi, & nihilominus ſalſamenta continue

---

e) Vide *Liſteri* exercitationes Medicinales: de Scorbuto.

f) Sal per ſudorem & urinam e corpore eliminari extra omne dubium eſt. Attentione ſane dignum, (ait ſæpe laudatus *Lind*) quod ſalia quæcunque, in machina humana, quoad naturam commutantur, & in homogeneam ſeu Ammoniacalem abeunt, excepto ſale muriatico, quod omnes tam fluidorum quam ſolidorum vires eludere videtur. Etenim indolem ſuam in corpore jugiter ſervans, ſine ulla mutatione per deſtillationem ex urina obtinetur, ſi quis aliquam ſalis portionem comedit. p. 88.

g) Inter ſeptem Scorbuticos in nave periclitantes, quatuor ad minimum fuiſſe milites, obſervavit *Rouppe*. In claſſica expeditione Illuſtr. *Anſon* plurimi milites Scorbuto moriebantur, quippe qui in nave laboribus occupari non poterant.

tinue & avide devorant, fieri non poteſt, quin a retenta in corporibus acrimonia ſalina, Scorbutus acceleretur.

4:o *Animi pathemata*, ut ſunt terror, metus & triſtitia, Scorbuto occaſionem quoque dare Medici obſervant *b*). Scorbutici, ut puſillanimi & ad hypochondriaſin proni, (§ 3) a levi cauſſa terrentur, vel in triſtitiam incidunt. Quod hi etiam adfectus ad Scorbuti geneſin quidquam conferre poſſunt, iis paradoxon non erit, qui terrore vel triſtitia excretiones in humano corpore impediri noverunt.

Cauſſam igitur Scorbuti *proximam* in Acrimonia ſalina unice conſiſtere ex dictis conſtat. Etenim ex memoratis cauſſis, una vel pluribus, particulis ſalinis, mox ſtimulantibus, dein rodentibus, oppletur ſangvis & disſolvitur; unde vaſcula tandem tenerrima exeduntur, &, ubi longas malum habuerit moras, totius Machinæ, ſenſim præparatur interitus.

§. VI.

Cognito morbo, ad ea quæ juvamen adferunt, properamus.

Stadium I:um. Atque adventanti quidem Scorbuto occuritur iis, quæ humores corporis blandos, puros atque dilutos reddunt, ratione ſimul habita Diætæ ſeu cauſarum occaſionalium. Hinc protinus danda ſunt lenia alvum ducentia, dein ſucci herbarum recentium propinandi, in quibus contra Scorbutum, maximum eſt præſidium. Sunt vero hi ex Cochleria, Naſturtio hortenſi, Cardamine pratenſi, ceterisque ex Tetradynamiſtarum ordine; Acetoſa, Beccabunga & Tropæolo, qui vel per ſe, vel lactis ſero mixti, ſumuntur. Cui firmior

b) *Huxham* in appendice ad Eſſays on fevers. *Rouppe* l. c. & inprimis *Anſon* Voyages round the vorld. p. 143.

or ſtomachus eſt, Cochleariam crudam & Eryſimum barbaream (Winterkraſſe) comedere, non ſine emolumento poteſt. Sed ſi recentes herbæ haberi non poſſunt, ut hibernis menſibus apud nos accidit, conſervæ antiſcorbuticarum herbarum, quæ in officinis proſtant, defectum ſupplere poſſunt. Quibus, ſi aliquantulum Corticis *Winterani* additur, Stomacho forte magis conveniunt *i*). Prodeſt quoque lac omnis generis, ſive ebutyratum, ſive purum, recens, idque vel aſininum *k*), vel caprinum *l*), vel, ſi ea non adſunt, bubulum *m*).

i) Cortex Winteranus, qui etiam ſub nomine Canellæ albæ in officinis proſtat, ſapore aromatico præditus, Ventriculi vires inſignitur auget & Scorbuto maxime reſiſtit, teſte *Hermanno* in *Lapide Lydio*, quippe qui nautas, in expeditione navali a *Wintero* inſtituta, non tantum a morbo immunes præſtitiſſe, ſed etiam inveteratum depuliſſe malum, traditur.

k) *Hippocrates* in Ileo magno, lac aſininum coctum cum melle, præſcripſit. *De intern. Affect. p. 546. edit. Fœſii.*

l) Lac caprinum commendat *Lind.* p. 245.

m) Egregium Lactis uſum in Scorbuto confirmat *Hauteſierks* in *Obſervations de Medecine des hoſpitaux militaires*; cujus verba, latine reddita, adferre haud piget: De præſentia acrimoniæ ſingularis in Sangvine Scorbuticorum convicti, concludimus illam cum Diatheſi muriatica eſſe intime nuptam, ideoque Scorbuti cauſam proximam efficere. Hac theoria ducti, curam per mundificantia; demulcentia & incraſſantia inſtituere conari ſumus, & ex voto res ſucceſſit. Nam ubi decantata antiſcorbutica ſpem fruſtraverunt, mane ægroto dedimus lactis vaccini uncias ſex, & prandii loco, portionem Oryzæ in lacte coctæ, idemque ad cœnam. Pro potu ordinario præſcripſimus Fumariæ tenuem infuſionem, & ad os colluendum Spiritus cochleariæ drachmam, cum decocti Naſturtii Unciis tribus, mixtam, porreximus. T. I. p. 324. Vide etiam *Hoffmanni Med. rat. Syſt. T. IV. p.* 29. Quin etiam, cum in Lapponia Scorbutus graviter adfligeret Monticolarum plurimos, qui initio hujus Seculi e Germania, ad res metallicas ibidem tractandas, vocati erant, & ſe a Lapponibus magica arte vexatos putabant, omnes, quotquot hoc morbi adfecti fuere, ſanavit vetula in pago *Heden*, idque ſolo lactis uſu protracto.

Sangvinem optime mundificat Serum lactis, ſucco citri vel Cremore tartari paratum, præprimis, ſi per longum tempus, uſum præbet quotidianum. Juvant etiam in hoc ſtadio lenia ſudorifera, quibus cutis ſpiracula ſervantur aperta. Optima vero ſunt, quæ ex Sambuco ejusque floribus aqua præparantur infuſa. Pauperibus & quibus jam laudata remedia nimis pretioſa ſunt, ſufficiant Infuſa Rad. Armoraciæ, Raphani ſativi, Herbæ Trifolii aquatici & Fumariæ, per aquam vel tenuem cereviſiam confecta; vel Decocta ex Radicibus Britannicæ & turionibus Pini. Iis quoque Allia atque Cepæ frequentius ſumtæ, & trito cum aceto Sinapi condita proſunt alimenta. Non deſunt quoque exempla optimi ſucceſſus ex Decocto antiſcorbutico, quod auctorem *Bellovium* in caſtris Poloniæ p. m. Regis Caroli XII, medicum famigeratiſſimum agnoſcere putatur, qui ejus ope, Scorbutum ab exercitu Svecano prrofligavit. Paratur vero hoc ex herbæ Sedi acris recentis uncia, quæ in libram cereviſiæ infunditur, & cujus unciæ tres ſimul propinantur *u*). Dulcamaram quoque inſigni laude contra Scorbutum extollit Cl. *Sauvages o*). Sed Diætam ægroti ordinare maximi eſt momenti. Vivat hic in äere calore temperato, vel ſi ejus oportunitas non eſt, veſtimentis tamen bene ſit munitus. Deſidioſam vitam effugiat, ac ſalſamenta imprimis, & quævis concoctu difficilia, vitans, recentibus, quantum fieri poteſt, Vegetabilibus veſcatur.

Sta-

u) Dum Captivos e Moſcovia Svecos in patriam reduces Scorbutus peſſimus infeſtaret, vetulam aliam, Carolicoronæ, infectos omnes ſanaſſe refertur, ope Tonnæ unius Turionum pini, ſedi acris tonnæ octavæ partis, nec non Aluminis unciarum duar. cum ſemiſſe. Mixta hæc coquebantur in aqua & ægro unicuique libra quotidie bibenda porrigebatur.

o) Act. Pariſ. A. 1761. p. 53.

Stadium II:um. Sed aliam Scorbutus jam inveteratus curam poſtulat, qui lenta remedia & ſegnes Medicos prorſus repudiat. Huic igitur cum leniora vix ſuffici-ant, ad validiora, quæ putredini reſiſtunt, ſimulque corporis colatoria aperiunt, refugiendum eſt. Eminent inter hæc, quæ lotii fluxum promovent, ut Allia, Ce-pæ, Porri, & inprimis Scillæ Radix: illa variis cibi ge-neribus apte miſcenda ſunt: hæc vero Medicamenti in-ſtar, caute & ad granorum aliquot pondus quotidie eſt porrigenda. Putredini vero maxime reſiſtunt, atque a-limentorum pravitatem emendant acida fere omnia, e vegetabilbus præcipue expreſſa, ut Succus Citrorum, Ma-lorum Aurantiorum, Limonum, qui, cum ad protractum uſum recentes & a ſitu liberi ſervari nequeant, coctione ad Syrupi conſiſtentiam inſpiſſari poſſunt & in lagenis probe obturatis excipi, ut docet *Lind p*). His vero in vehiculo aquoſo dilutis, pro potu ordinario ægrotis por-rigere neceſſum eſt. Si vero hæc non adſunt, nec comparari poſſunt, acida mineralia, ut Spiritus Salis vel Vitrioli & ex his parata Elexiria Vitrioli varia, acida, defectum ſuppleant. Sed ante omnia diæta ægroti erit corrigenda. Proſcribenda ſunt omnia ſalſa, corrupta, pingvia, dyspepta, hisque ſubſtituenda vegetabilia, ra-dices & herbæ recentes, fructus horæi, ut ſunt Mala, Pyra, Pruna, Ceraſa, cetera, præſertim recentia, vel ſi hæc haberi nequeunt, ſiccata. Sic in victus ratione po-tius quam in medicamentorum farragine, tutiſſimum quæritur præſidium. Interdum etiam Corticis Peruvia-ni uſus commendatur, inprimis ubi Ulcera cruda puris benigni beneficium non admittunt. Cetera, quæ ad eo-

 rum

---

p) p. 207. Huic uſui magis inſervit ſuccus citri vel acetum frigo-re concentratum, cujus præparandi modum docet Pharmacopæa no-ſtra Svecica p. 55.

rum curam pertinent, huc adferre ſupervacaneum ducimus, cum otium nobis factum ſit in Diſſertatione de *Ulceribus* A:o 1769 a nobis heic edita ac defenſa *). Scorbutum vero purgantia fortiora ægre admittit, ſed, ubi opus eſt, lenia ſemper poſtulat. Venæſectioni quoque heic raro locus eſt, ut *Eugalenus*, *Grainger* & *Lind*, multa edocti experientia, confirmant.

Stadium IIItum Sed longe difficilior cura eſt, ubi Scorbutus, ad ſummum culmen provectus, morbis aliis gravioribus ſeſe adjunxit; quod enim congrua Diæta non ſuppeditat, id a Medicina fruſtra exſpectatur. Symptomata tamen mitigant remedia jam exponenda. Si ſangvis e naribus, ore vel quadamumcunque parte profluens, interitum ægro exhauſto minatur, acida mineralia diluta, guttatim & ſæpe dari debent, hisque recte adjungitur Cortex peruvianus, vel forma pulveris, vel ex vino rubro decoctus. Si vero Dyſenteria, graviſſimum illud Scorbuti ſymptoma, urget, caute mercandum, ne vel ſalutaris forte evacuatio nimis cito ſiſtatur, vel protracto morbo æger ſuccumbat. Protinus igitur Rhabarbaro humores irritantes recte evacuantur, dein lenia adſtringentia, opio mixta, dolores mitigant & inteſtina roborant. In graviori caſu paululum Aluminis haud incongrue datur, ſed parca manu, & electuariis adſtringentibus, ut Theriacæ vel Electuario Fracaſtorii additum. Ipecacuanha Spiritu Vini infuſa uſu ſe comprabavit egregio in Noſocomio navali ad Port-Mahon *q*); neque hoc in dubium vocabit, qui & Ipecacuanhæ vires in Dyſenteria & Spiritus Vini eximiam in acaris necandis virtutem perſpexit. Ubi vero dirus Hydrops Scorbutum excipit, evacuantia quævis, præcipue vero Diuretica, tentari debent. Scilla vel allio tum opus

q) Expertus eſt Chirurgus *Chriſtie* & *Lindio* aperuit p. 258.
*) Sub Praeſidio Exp. D. D. & Adj. Acrell.

pus eſt, adhibitis interea remediis e regno vegetabili, inprimis quæ a Radice armoraciæ, Raphano vel Sedo contra Scorbutum laudantur. Sed hæc omnia in ſummo Scorbuti gradu parum proficiunt, ſiquidem cauſſæ, quæ morbum exitarunt, ægre admodum removentur: quapropter omne feret punctum, qui Diætam ſanitati contrariam tempeſtive mutare potuerit.

§. VII.

Reſtat jam, ut paucis diſſeramus de modo, quo Scorbutus in caſtris, navibus & ceteris locis, ubi frequens & ſimul ſævus eſſe ſolet, averti queat. Quemadmodum vero, ut antea diximus, cauſſæ mali præcipue vitiis Diæteticis conſtant, ita Diætæ ratio in Prophylaxi maxime habenda eſt. Moderata aëris temperies ante omnia eligi debet, & qui in frigore vel humido aëre diu vivere coguntur, veſtimentis a gelu & pluviis corpora muniant. Vegetabilia, quæ per aliquot tempus ſuccum incorruptum ſervant, ut Poma, Mala Citri & Aurantiorum, nec non cepæ, allia, porri, cetera, vel condimenti inſtar, vel loco medicamenti, dari poſſunt. Inter alimenta quotidiana adhibendæ ſunt herbæ oleraceæ ut Portulaca, Lactuca, Spinacia, Endivia, Rumex patientia, cetera, quæ omnia, ſale condita, optime in diuturnum uſum ſervantur. Cucumeres quoque ſativi & imprimis Braſſica capitata, ſale condita (Surkål *) inter omnia egregio ſuo uſu eminent, quibus ob exploratam contra Scorbutum virtutem, in navibus, Indias petentibus, nunc communiſſime victitare moris eſt. Nec minor prudentia in potu quam in cibis requiritur; nam

*) Braſſicam in navigatorum uſum Sale condire & ſervare optime docuit *Du Hamel du Monceau* in Libello: *Moyens de conſerver la ſanté aux Equipages des Vaiſſeaux* p. 177 & ſequ.

nam aqua corrupta & putrida, quam ſub longo itinere bibere nautæ coguntur, ſi ſcorbutum non facit, malum tamen inſigniter exaſperat. Sanitati potius conveniunt Vina dulcia, pro potu continuo, aqua diluta; Succi pomorum fermentati; (Cider) Cereviſia, ſive mera, ſive herbis antiſcorbuticis & inprimis Turionibus Pini condita (Tallſtrunt-öl). Sed præſtantius in hunc usque diem nihil inventum eſt potu illo, ex Malto, aqua cocta ſuperaffuſa, parato, cujus inventionis gloriam jure ſibi vindicat Cl. *Macbride*, Chirurgus apud Anglos experientiſſimus *r*). Sequenti vero modo id parandum curavit. Sex libris aquæ ebullientis duæ libræ Malti infunduntur, mixta bene agitantur, per aliquot horas tecta reponuntur ac demum colantur. Hujus infuſi malti duæ libræ non tantum Scorbuto laborantibus, verum etiam ſanis quotidie dare jubet; ſed a parva doſi ad majorem adſcendere oportet. Alvum movet &, propter blandam vim, hoc remedium ceteris omnibus, etiam vegetabilibus recentibus, auctor anteponit. Ut vero excellentiſſimum hoc & generi humano utiliſſimum ſubſidium experientia quoque confirmemus, particulam Litterarum Clar: *Forſter*, quas nobiscum communicare Illuſtr. D. *Præſes* dignatus eſt, heic adferre lubet *s*) Tantum autem valuit hoc potionis genus in Itinere, quod ad Terras auſtrales incognitas inſtituit Cl. *Forſter*, ut, per triennium, nautarum nullus Scorbuto peri-

---

r) In libro: *Experimental Eſſays - - on the Scurvy, with a propoſal for trying new methods to prevent or cure the ſame at Sea. Lond.* 1764. Scorbutum a defectu aëris fixi in corpore humano oriri autumat noſter, ideoque non tantum Infuſum Malti, quod in corpore effervescentiam ſubit & aërem fixum generat, ſed etiam Salia Alcalina fixa cum acidis maxime commendat.

s) Dat. d. 4. Cal. Aug. 1775: Cum nonnunquam ultra viginti hebdomadas in mari procul terra vagaremus, nec quidquam aliud

periret, ſed, quod mirum eſt, duo tantummodo nautæ, unus infelici caſu & alius Phtiſi, morirentur.

Ceterum, qui Scorbuto opportuni ſunt ad ſerios corporis motus ſunt compellendi; iis vero qui morbo jam laborant, exercitatio caute inſtituenda eſt, ne illico ſuffocentur, cujus rei triſtem experientiam adferunt *Lind* & *Rouppe*. Motu quoque membrorum, præcipue ambulando, contractura genuum præcavenda. Aër in continenti ſalubris mirum in modum corpora reficit, & non tantum Scorbutum pellit *t*), verum etiam homines a morbo immunes præſtat, id quod navigatorum exemplis quotidie confirmatur.

* * *

nisi carnes ſalſas comederemus, neque nautæ tempore pluvio & ventoſo per complures dies veſtes mutare madentes poſſent, tamen vix unus & alter Scorbuto laboravit; quod unice adſcribendum quod nautis una cum carne, Braſſicæ oleraceæ capitatæ fermentatæ portio diſtribueretur pro cibo, deinde ſi quis ſymptomata Scorbutica & ingruentis ſigna morbi haberet, illico ei quotidie infuſum Malti, unde Cereviſia fieri ſolet, recens propinabatur; & ſi jam morbus obſtinatus quemquam invaſerit, usque ad 4 vel 5 libras per dies ei porrigebamus &, mirum dictu, vidi homines miſere affectos Scorbuto, brevi ſpatio convaleſcere, quum nullum alium præter infuſum Malti illis daretur remedium. Iam vero mea quidem ſententia & experientia teſte, Braſſica fermentata per triennium & plus quam novem menſes optime conſervata fuit, & hodie cum hæc ſcribo, hujus fermentatæ aliquid pro prandio comedi cum aliis cibis, idque erat optimi & grati ſaporis, adeo incorruptum, quemadmodum id fuit cum in navem primum imponeretur. Maltum per triennium optime in doliis ſervavimus, at tertio anno pars aliqua mucore corrupta erat. Braſſicæ fermentatæ 60 dolia in navem fuere impoſita & Malti tantum undecim, verum maxime capacia.

t) Dum ad Inſulam *Tinian* (inqvit) nautæ noſtri pervenerunt, aëris terreſtris ſalubritatem illico experti ſunt: nam cum in Pelago intra biduum 21 homines moriebantur, nunc quamdiu in Terra degimus, 10 tantum morbo occubuerunt. *Anſon* Voyage l. c.

Corrigenda & addenda.

Pag. 8. l. 12, leg. & muſculis flexoribus clauſis, tali verſus &c.
Pag. 9. l. 4. adde: *III:um Stadium*.